

- 3 **Mybasket**
gaat internationaal
- 6 **Honoursstudenten AMC**
hebben voorsprong
- 12 **AWVN: leesbaar advies**
voor werkgevers
- 15 **Uitslag Speechwedstrijd**

Iets mis met je tekst? Bezoek de Taaldokter!

*Barry Raymakers en Carola van Ginkel,
gemeente Delft*

Rob Doeve

Inhoud

Delft op consult

Engels voor honoursstudenten

AWVN spreekt taal van haar leden

Nieuwe cursusdata voorjaar 2012

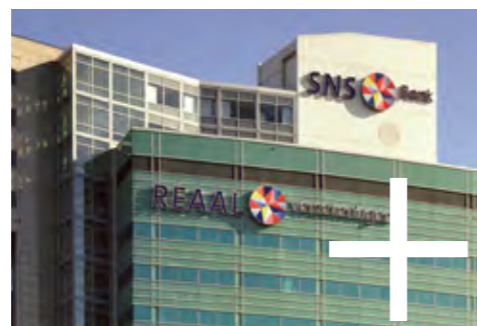

En verder ...

Nieuws:
preferred supplier Limburg en SNS 4

Taaltip:
dubbele ontkenningen 7

Speechwedstrijd:
de uitslag 15

Colofon

Taaljournaal is een uitgave van het Taalcentrum-VU. Het wordt gratis verspreid onder de relaties van het Taalcentrum-VU.

Redactie: Anne Boerrigter, Rob Doeve, Kirsten Huisman (eindredactie), Maike Kroese (hoofdredactie), Wandert Logcher, Barbara van Male, Karin Poldervaart, Claudia Ruigendijk, Annette van der Schee, Eric Tiggeler.

Vormgeving: Daniël Knispel (Knispel Multimedia)

Fotografie: Monique Kooijmans (Purmerend), Xander Remkes (Amsterdam), Maike Kroese (Amsterdam)

Taalcentrum-VU De Boelelaan 1105 1081 HV Amsterdam

T 020 – 598 64 20 **E** info@taalcentrum-vu.nl **W** www.taalcentrum-vu.nl

Als je tijd van leven hebt, komt het ogenblik onvermijdelijk: je bent opeens oud. Je bent van een andere tijd en die andere tijd is nu voorbij.

Met een collega had ik het over de spreuken op de papiertjes van ijsbonbons. Voorzichtig onderbrak ze: eh... wat zijn ijsbonbons? Ik voelde me opeens oud.

Het woordje 'het' is bezig te verdwijnen, zeggen taalkundigen. Iets nauwkeuriger: het onzijdige woordgeslacht is op de terugtocht. In een *request for proposal* las ik dat de opdrachtgever zocht naar 'een vertaalbureau die ervoor kan zorgen dat het eindresultaat de juiste *tone of voice* heeft.' Ik voelde me opeens oud.

Is ons beroep dan ook oud? En onderwets? Is taalvaardigheid net zoets aan het worden als stoelen matten of klompen maken? Dacht het niet! Kijk maar eens naar de vertaalmachines die onze vertalers gebruiken. Of naar de aanbestedingen die we winnen op basis van een proefopdracht. Blader maar eens door dit Taaljournaal en lees waar wij prachtige projecten uitvoeren op het gebied van duidelijke communicatie. De boodschap precies op de juiste manier onder woorden brengen is geen onderwets beroep, maar een modern vak.

Namens alle collega's wens ik u alvast een goede jaarwisseling en een goed 2012. (Of is dit zóóó 2011?)

Rob Doeve

directeur Taalcentrum-VU

Internationaal debuut lonkt voor Mybasket

Ook in het buitenland behoefte aan fietsmandjes

Diederick van Es en Job Groeneveld

In juni 2011 lanceerden Diederick van Es en Job Groeneveld van Click & Go BV een echt Hollands exportproduct om de wereld mee te bestormen: het fietsmandje Mybasket. Het Taalcentrum-VU vertaalde onder meer flyers, webteksten en handleidingen voor deze jonge ondernemers, die van plan zijn komend jaar stevig internationale zaken te doen.

Mybasket is het best te omschrijven als een winkelmandje dat gemakkelijk op een fiets te installeren is. Het is volgens Van Es de grootste afneembare mand in zijn soort. Het draagvermogen is bovendien 9 kilo. Een eenvoudig ontwerp, maar misschien daardoor juist wel zo interessant voor een breed publiek.

Als warme broodjes

De Mybaskets zijn in Nederland verkrijgbaar bij zo'n 500 fietsleveranciers. 'De verkoop gaat ontzettend goed', aldus Van Es. 'Naast de verkoop aan particulieren, zijn ook veel bedrijven in ons geïnteresseerd. Ik kan nog niet alle namen prijsgeven, maar onder meer Douwe Egberts, Albert Heijn en TEDx Amsterdam hebben al gepersonaliseerde mandjes bij ons besteld. En ze doen het momenteel ook erg goed in het kerstpakket.'

Liever de fiets

De aloude fiets is in veel landen bovendien in opmars, zo lijkt het. Van Es heeft dan ook vertrouwen in deze voor Mybasket gunstige ontwikkeling: 'Misschien heeft het met de toegenomen zorg om het milieu te maken. Maar het kan ook zijn dat de slechte economische situatie er in veel landen voor zorgt dat mensen liever de fiets pakken dan de auto.'

Big in Japan

Door deze ontwikkeling en de vliegende start in Nederland heeft Click & Go BV nu ook het zelfvertrouwen om de blik naar het

buitenland te richten. 'We hebben al wat internationale beurzen bezocht om te kijken of ons product ook in het buitenland potentie heeft.' Die potentie lijkt er te zijn. 'De prognose is dat we volgend jaar veel fietsmandjes gaan verkopen in onder meer Duitsland, Denemarken en zelfs Japan.'

Wilt u meer weten over Mybasket? Kijk dan op www.mybasket.eu voor een korte indruk en instructies voor gebruik.

Win een mandje!

Het Taalcentrum-VU heeft drie fietsmandjes van Mybasket om weg te geven aan lezers van het Taaljournaal. Hebt u interesse? Stuur dan een e-mail naar info@taalcentrum-vu.nl onder vermelding van Mybasket. Insturen kan tot maandag 16 januari 2012. De mandjes worden onder de inzenders verloot.

Bah, ik haat Wordfeud

Ik heb geen smartphone. Eerst was dit volkomen geaccepteerd, nog geen halfjaar later was het een beetje vreemd. En vandaag de dag ben ik een outsider op mijn eigen vakgebied. Een outcast. Een leproos. (Dit betekent overigens niet verlepte roos, zoals de naam doet vermoeden, maar iemand met lepra, ook wel melaatse, *which is, of course, only a figure of speech.*)

Het komt allemaal door Wordfeud. Bah, ik haat Wordfeud. Mijn collega's spelen het onderling en mijn vriendinnen spelen het met mijn vriend. Terwijl ik met haar vol spinnenwebben terugkeer van een hachelijke expeditie door de krochten van de gangkast, op zoek naar mijn oude scrabble-bordspel, zit mijn bezoek met de neuzen dezelfde kant op. Figuurlijk dan, niet letterlijk, want ze kijken allemaal naar het schermje van hun eigen smartphone. Vanaf nu ga ik nooit meer de kamer uit als er visite is. Alleen dan kan ik de 'wacht-ik-check-even-mijn-telefoonmomenten' in de kiem smoren.

Tijdens de lunchpauze op mijn werk gillen mijn collega's hun fluitregisters hees tijdens online scrabblepotjes. Stelletje taal-freaks. Er is zelfs een Wordfeudkoning, een collega die er heel goed in is. Ik probeer mijn gezicht te redden door semi-enthousiast oud-Hollandse spelletjes voor te stellen als letterprikken, of Boggle, maar niemand kijkt op van zijn telefoon.

Het ergste is nog, dat mensen tegen me klagen over hun Wordfeudverslaving. Wat ze eigenlijk bedoelen, is: 'Sinds Wordfeud is mijn leven zóó leuk, maar dat zeg ik niet – ik wil je natuurlijk niet het gevoel geven dat je een oud, verwassen, van kleur verschoten dekbedovertrek bent.'

Bah, ik haat Wordfeud. Heeft er iemand een smartphone over?

Anne Boerrigter

Limburg versterkt reputatie als Europese provincie

Dankzij haar geografische ligging werkt Limburg al sinds jaar en dag veel samen met onze directe buurlanden. Het is daarmee de meest Europese provincie van Nederland. Het Taalcentrum-VU is sinds kort de nieuwe vaste vertaalpartner, die helpt om deze internationale reputatie te versterken.

Patrick Souren, projectcoördinator van de provincie Limburg, legt uit wat de toekomstplannen van zijn provincie zijn: 'Wij willen de bekendheid van Limburg vergroten. Dat doen we door vernieuwende economie en vernieuwend toerisme; we willen de regio op de kaart zetten. Limburg als sterk merk. Als internationale provincie doen wij dit graag met onze buurlanden.'

De provincie Limburg ging op zoek naar één vertaalbureau voor haar toekomstige projecten, regionaal en internationaal. Het Taalcentrum-VU bood de beste prijs-kwaliteitverhouding en kwam daarmee als meest geschikte vertaalpartner naar voren. Er is genoeg werk in het vooruitzicht. Zo vindt volgend jaar het wereldkampioenschap wielrennen in Limburg plaats, en is Maastricht kandidaat voor Europese Culturele Hoofdstad 2018.

i Bent u op zoek naar een vaste vertaalpartner voor uw buitenlandse correspondentie, promotie en marketing? Neem dan contact met ons op voor de mogelijkheden: 020 - 598 64 20.

Dokter in de House?

Goede gezondheidszorg is niet vanzelfsprekend. Stichting Wemos komt op voor het recht op gezondheid van mensen over de hele wereld. Taalcentrum-VU ondersteunt Wemos door nieuwsbrieven, persberichten en webteksten te vertalen naar het Engels. Mét goedgedoelencorting.

Wemos lanceert regelmatig nieuwe campagnes om aandacht te vragen voor betere zorg voor iedereen. Zo startte op 18 november de campagne 'Maak van antibiotica geen dagelijkse kost'. Om die campagnes ook in de toekomst mogelijk te maken, vertaalde het Taalcentrum-VU onlangs een belangrijke EU-subsidieaanvraag. 'Kwaliteit en een sterke inhoud staan bij ons voorop', aldus Leontien Lateveer van Wemos. 'Bij een subsidieaanvraag willen we er op die punten uitspringen. Dan is het prettig dat onze teksten goed vertaald worden.'

Het werk van de stichting blijft nodig: dit jaar bestaat Wemos inmiddels al dertig jaar. Dat vierde de stichting met een Dr. Housebattle die zich simultaan afspeelde op de acht medische faculteiten in Nederland. Geneeskundestudenten bekeken scènes uit de populaire ziekenhuisserie House en kregen daar vragen over. De studenten van Universiteit Utrecht wonnen: zij mogen zich 'Dr Housebattlewinnaar' noemen.

i Kijk voor meer informatie over Wemos op www.wemos.nl. Wilt u ook in aanmerking komen voor de goedgedoelencorting op vertalingen van het Taalcentrum-VU? Vraag naar de mogelijkheden!

Intensieve privétrainingen voor SNS REAAL

Sinds mei 2010 heeft SNS REAAL verschillende taal- en communicatietrainingen afgenomen bij het Taalcentrum-VU. Ruud Tuinenburg, senior accountant SNS Property Finance, volgde onlangs een privétraining English language coaching.

Voor een outsourcingproject wisselt Ruud Tuinenburg regelmatig informatie uit met het serviceverlenend bedrijf van SNS in Atlanta in de Verenigde Staten. Voor soepeler contact, vizelde hij bij het Taalcentrum-VU zijn zakelijk Engels op in tien privésessies van twee uur. Taaltrainer David Watt combineerde regulier cursusmateriaal met praktijkvoorbeelden van Tuinenburg zelf.

Tuinenburg: 'De privétrainingen, *face-to-face* en in een vreemde taal, waren erg intensief. Maar die intensiviteit is juist goed, als je in korte tijd veel resultaat wilt behalen.' Al met al kijkt Tuinenburg tevreden terug: 'Een goede opfriscursus, ook voor mensen die al veel basiskennis van het Engels hebben. Dit zou je eigenlijk om de paar jaar opnieuw moeten doen.'

i Het Taalcentrum-VU is preferred supplier van SNS REAAL en verzorgt binnenkort onder meer trainingen Foutloos Nederlands, Klantgerichte e-mails schrijven, Effectief rapporteren en Webcare.

Kennis creëert voorsprong

Wetenschappelijk Engels voor speciale studenten Geneeskunde

Jennita Meinema

'Enthousiast, gemotiveerd en enorm ambitieus: honoursstudenten zijn erg prettig om voor te werken,' zegt beleidsadviseur Jennita Meinema. Zij stelt het honoursprogramma samen voor geneeskundestudenten bij het Academisch Medisch Centrum in Amsterdam. Een stevig programma, inclusief een training Engels voor wetenschappelijke artikelen en presentaties.

Honoursstudenten zijn speciale studenten die naast hun bachelor Geneeskunde een extra programma doen van 30 studiepunten. Speciaal, omdat de toelatingseisen streng zijn. Op basis van hun cv, motivatie, een gesprek en cijfers – ze moeten de eerste twee tentamens meteen hebben gehaald met een cijfer boven de 7,5 – wordt een klein groepje studenten toegelaten. 'Het animo is erg groot. Afgelopen jaar waren er 60 aanmeldingen, terwijl er slechts plaats is voor 10 procent van de 350 eerstejaarsstudenten.'

Nauw contact

Jennita Meinema werkt sinds deze zomer bij Onderwijssteun, dat al het onderwijs voor de geneeskundestudenten opzet en uitwerkt, dus ook voor de honours. 'Dit is wel een van de leukste onderdelen in mijn portefeuille. Je werkt met een klein groepje studenten en krijgt meteen te horen wat het programma voor hen betekent; je zit heel dicht op hun resultaten en succes.'

Geen regulier onderwijs

De trainingen van Taalcentrum-VU, Academic writing in English en Presenting in English, zijn onderdeel van het traject dat honoursstudenten leert wetenschappelijk onderzoek te doen. 'Omdat Geneeskunde een universitaire opleiding is, vinden wij dat zo'n training er echt bij hoort. En in hun reguliere onderwijs komt het niet voor.' De honoursstudenten moeten bijvoorbeeld een wetenschappelijk artikel schrijven en dat ook gepubliceerd zien

te krijgen – inmiddels is dat twee studenten van de acht groepjes gelukt.

'De geluiden zijn erg positief. Blijkbaar vervult het een wens, ze werken gaandeweg heel concreet aan hun artikel, en ze zijn erg te spreken over de handige links van de trainer. Je merkt ook dat ze nog een tikje meer willen, een extra cursusdag, nog meer feedback. Hen motiveren is echt niet nodig!'

Extra's openen deuren

De honoursstudenten volgen een heel scala aan trainingen en cursussen waarmee ze hun vakgebied verbreden. Ook zogeheten extra-

curriculaire activiteiten horen erbij. 'Wat ze al niet bedenken naast hun studie: in een ziekenhuis in een ontwikkelingsland werken, vrijwilligerswerk bij ouderen-zorg.' Jennita ziet duidelijk de voordelen van dit extra onderwijs. 'Wat voor de training wetenschappelijk Engels geldt, geldt voor het hele honoursprogramma. In vergelijking met andere studenten bouwen ze een voorsprong op: als ze klaar zijn met hun bachelor, hebben ze al meer ervaring. En dat opent deuren.' ☑

Honoursprogramma AMC

In het honoursprogramma volgen studenten geneeskunde aan het AMC trainingen naast hun gewone bachelor: over patiëntenzorg, wetenschappelijk onderzoek en onderwijs. Daarnaast kiezen ze een aantal interdisciplinaire modules, van voedingsproblemen tot maatschappelijke onderwerpen, en volgen ze een summerschool. Ook extracurriculaire activiteiten zoals een stage in het buitenland of vrijwilligerswerk horen erbij.

TEKST: BARBARA VAN MALE | FOTOGRAFIE: XANDER REMKES & MAIKE KROESE

Een niet ondenkbeeldig probleem?

'Met het nieuwe pakket maatregelen wil Griekenland voorkomen dat zijn positie binnen de EU niet verder verslechtert.' Dit krantencitaat klinkt onlogisch: er staat dat Griekenland zelf wil dat zijn positie slechter wordt. Immers, voorkomen dat iets *niet* gebeurt betekent: zorgen dat het wél gebeurt. Dat bedoelt de journalist niet, maar hij verslikt zich in het gebruik van ontkennende woorden.

Het krantenfragment had eigenlijk één ontkening minder moeten tellen. Dus:

- Met het nieuwe pakket maatregelen wil Griekenland voorkomen dat zijn positie binnen de EU verder verslechtert. Of:
- Met het nieuwe pakket maatregelen wil Griekenland ervoor zorgen dat zijn positie binnen de EU niet verder verslechtert.

Positief of negatief?

Dit soort verwarring duikt wel vaker op bij het gebruik van twee of meer ontkennende woorden dichtbij elkaar. Want zelfs als je de dubbele ontkening goed gebruikt, vertroebelt de boodschap:

- De maatregel van de bank betekent niet dat beleggers via de onlinesystemen geen aandelen meer kunnen aan- of verkopen.

De twee ontkenningen (*niet, geen*) vormen op een omslachtige manier een positieve mededeling: beleggers kunnen nog steeds online aandelen verhandelen.

Niet ondenkbeeldig

Hoe lastig dubbele ontkenningen zijn, zie je ook aan de vaste uitdrukking *niet ondenkbeeldig*. Een citaat uit het tv-nieuws: *Een verdere daling van de beurskoers is niet ondenkbeeldig*. De commentator bedoelt dat de koers waarschijnlijk verder daalt, maar *niet ondenkbeeldig* betekent het tegenovergestelde. Kijk maar:

CARTOON: BAS VAN DER SCHOT | TEKST: ERIC TIGGELER

- *denkbeeldig*: 'wat niet werkelijk is'
- *ondenkbeeldig*: 'wat werkelijk is'
- *niet ondenkbeeldig*: 'wat niet werkelijk is'

zorgen. Vermijd zeker de uitdrukking *niet ondenkbeeldig*: die drukt het tegenovergestelde uit van de bedoelde, positieve betekenis.

Wie *denkbeeldig* twee keer ontkent, komt dus uit bij de betekenis 'wat niet werkelijk is'. Daarmee drukt de voorbeeldzin uit dat de koersen *niet* verder zullen dalen. Gebruik dus *niet denkbeeldig*, *niet ondenkbaar* of een alternatief zonder ontkenningen (*het is denkbaar dat ...*).

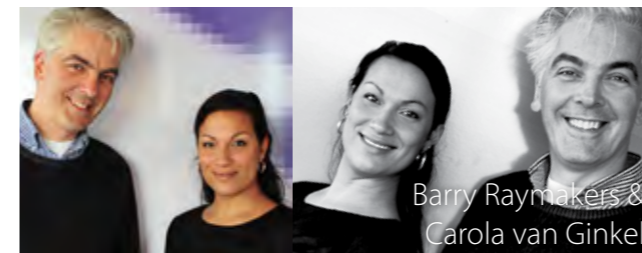
Advies

Pas op voor zinnen met twee of meer woorden met een negatief karakter. Probeer de zinnen positief te formuleren. Eén ontkenning is nog goed te begrijpen, maar twee of meer kunnen voor verwarring

'Even de temperatuur opmeten'

De gemeente Delft op spreekuur bij de Taaldokter

Barry Raymakers & Carola van Ginkel

Heldere taal staat hoog op de agenda bij de overheid. Maar een hele organisatie in beweging krijgen om anders te gaan schrijven, dat is nogal wat. De gemeente Delft koos daarom voor het Taaldokterstraject, waarin ambtenaren een consult kunnen aanvragen wanneer het hun uitkomt.

'Als iemand denkt dat zijn teksten goed zijn, gaat hij niet uit zichzelf naar de Taaldokter.'

Brieven van de gemeente staan doorgaans niet bekend om hun begrijpelijke taal. En dat terwijl die brieven bedoeld zijn voor burgers, die nu juist gebaat zijn bij een helder verhaal. De gemeente Delft startte daarom in 2009 de campagne Heldere Taal, met als doel voortaan alleen nog makkelijk leesbare brieven de deur uit te doen. Campagneleider Barry Raymakers en coördinator Carola van Ginkel hopen zo op minder klachten en bezwaarschriften van burgers. Maar zo'n resultaat bereik je niet van de ene op de andere dag.

Taaldokter geboren

Raymakers: 'Bij de start van de campagne hebben we een aantal schrijftrainingen georganiseerd. Maar zie een hele organisatie maar eens zover te krijgen om een training te volgen. De meeste ambtenaren hebben wel wat anders aan hun hoofd.' Dus schakelde de gemeente Delft het Taalcentrum-VU in om samen te zoeken naar een duurzame oplossing met voor ieder wat wils. Het Taaldokterstraject was geboren.

Langs de schoolarts

Als schoolartsen gingen de redacteuren van het Taalcentrum-VU eerst langs de standaardbrieven. Ze beoordeelden er een aantal, koppelden hun bevindingen terug aan de gemeente en maakten ze vervolgens beter. Van Ginkel: 'De nieuwe brieven werden meteen heel goed ontvangen. Mensen zagen dat het ook anders kon.'

Precies wat er nodig was. Want veel ambtenaren hebben nog altijd de indruk dat wat zij te vertellen hebben, nu eenmaal ingewikkeld is. En dat, als je dat in eenvoudigere taal probeert uit te leggen, de essentie van de boodschap verloren gaat. Door samen te werken aan brieven die een ingewikkelde boodschap wel op een begrijpelijke manier kunnen verwoorden, raakten ze geïnspireerd.

Het juiste medicijn

Van Ginkel: 'Dat zit 'm vooral in de aanpak van het Taalcentrum-VU. Die is niet belerend, want dat werkt averechts. Vandaar ook het idee van de Taaldokter.' Raymakers: 'Niemand gaat uit zichzelf naar de dokter, als hij zich prima voelt. En zo gaat iemand ook niet uit zichzelf naar de Taaldokter, als hij denkt dat zijn teksten goed zijn.'

Een belangrijke eerste stap in de campagne was dus om mensen er op een open manier bewust van te maken dat ook hun teksten misschien wel voor verbetering vatbaar zijn. Met als gevolg dat heldere taal al behoorlijk leeft bij de gemeente Delft. De nieuwe standaardbrieven worden nu als basis gebruikt voor de andere brieven die de gemeente schrijft. En als de schrijvers er zelf niet helemaal uitkomen, vragen zij gewoon een consult aan bij de Taaldokter. Die heeft hiervoor de juiste medicijnen: handige tips en trucs voor heldere teksten. Raymakers: 'Zoals eerst nadenken over voor wie je schrijft en wat het doel is dat je wilt bereiken. ☺'

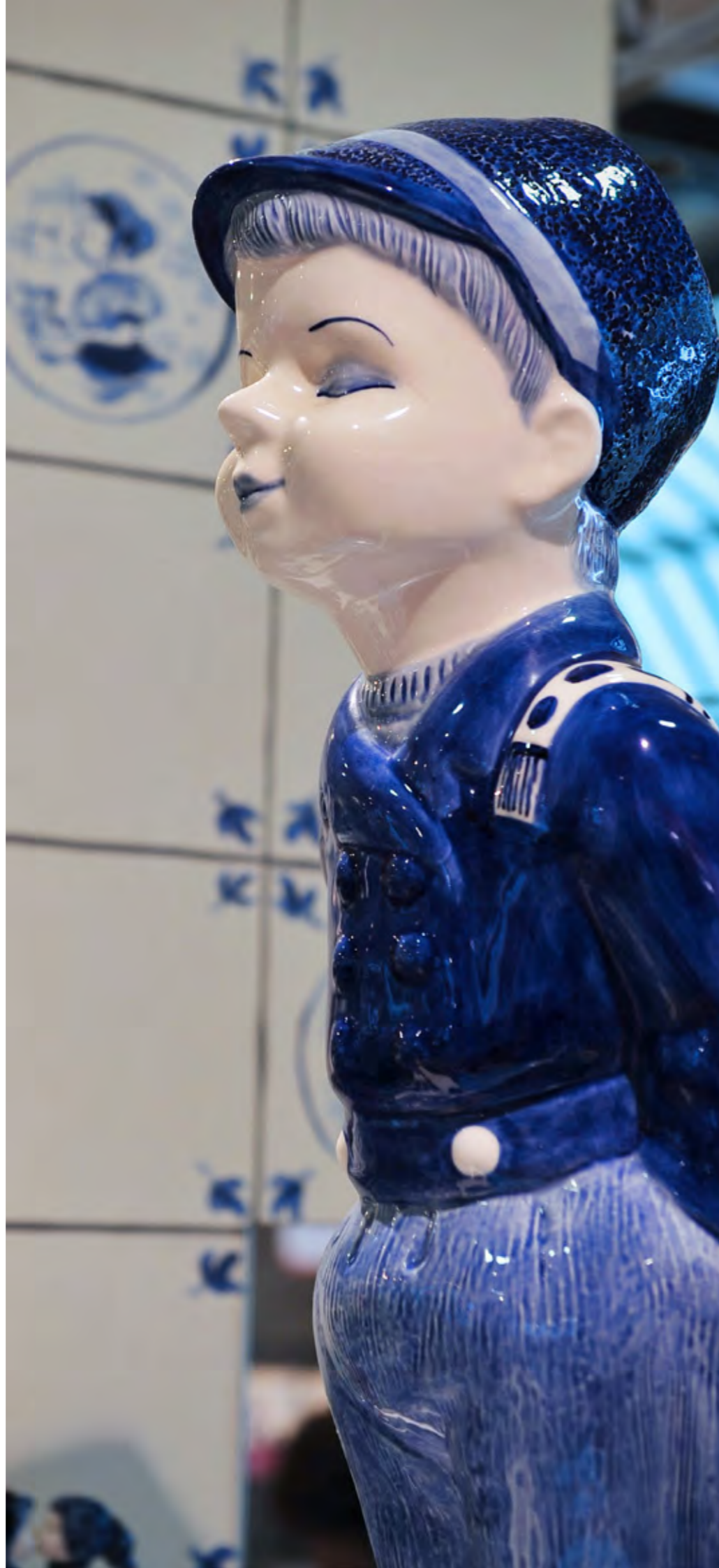
En dan hoe je je brief van daaruit het beste kunt opbouwen, zodat dat doel voor de lezer snel duidelijk is.'

Zelfgenezing

Doordat de medewerkers op zelfgekozen momenten schrijfhulp kunnen inschakelen, maken zij hier eerder gebruik van. Meer dan als de Taaldokter op gezette tijden langs zou komen. Bovendien zien ze dat ze met de tips die ze krijgen, uiteindelijk minder tijd kwijt zijn aan het schrijven van hun brieven. En daar zijn mensen altijd wel voor te porren. Raymakers: 'Natuurlijk zijn er nog steeds collega's die zich niet geroepen voelen om anders te gaan schrijven; die denken dat ze het niet nodig hebben. Maar ook hen krijgen we uiteindelijk mee, daar ben ik van overtuigd! Sterker nog: ze komen er bijna niet onderuit. Niet alleen is de Taaldokter regelmatig op kantoor te vinden om de temperatuur op te meten, ook het intranet staat inmiddels vol praktische tips voor 'zelfgenezing': hoe open je een brief en hoe sluit je 'm goed af? Maar ook: wanneer gebruik je *wat* en wanneer *dat*? Van Ginkel: 'Die tips brengen we wekelijks onder de aandacht via een nieuwsbericht op de homepage. Iedereen wordt er zo dus continu aan herinnerd waar we mee bezig zijn. Dat werkt wel, want ze worden veel gelezen.'

Als de teksten beter zijn

De campagne Heldere Taal werpt duidelijk haar vruchten af. Binnenkort zijn dan ook andere teksten aan de beurt, zoals notities, verordeningen en voorstellen aan het college van burgemeester en wethouders. Raymakers: 'Je merkt dat ook intern de behoefte groeit aan heldere, bondige teksten, dus daar is zeker nog winst te behalen.' De uitdaging ziet de gemeente Delft vooral voor de periode daarna. Want als de Taaldokter straks alle teksten genezen heeft verklaard, keert hij huiswaarts en moet de gemeente alleen verder. Raymakers: 'Dan moeten we het effect zien vast te houden. We zijn erover aan het brainstormen hoe we dat gaan doen. Maar de basis ligt er nu, en daar zijn we al heel blij mee.' ☑

Vraagbaak Nederlands

Hoe schrijft u foutloos en helder Nederlands? De *Vraagbaak Nederlands* van Eric Tiggeler is een modern standaardwerk dat u begrijpelijke antwoorden geeft op honderden taalvragen. De onlangs verschenen zesde druk is stevig vernieuwd en aangepast aan de laatste ontwikkelingen op taal- en communicatiegebied.

De razendsnelle opkomst van elektronische communicatie via het web, e-mail en sociale media, heeft in korte tijd geleid tot veel nieuwe taaluitingen en -gewoonten. Hoe vervoeg je werkwoorden als *skypen* en *tweeten*? Wanneer gebruikt u *je* of *u* in zakelijke e-mails? De vernieuwde *Vraagbaak Nederlands* geeft u actueel advies.

Ten opzichte van de vorige druk biedt dit boek daarnaast kortere adviezen en meer tabellen. Het speelt daarmee in op moderne leesbehoeften die vanuit het internet lijken te zijn overgewaaid: eenvoudiger te doorzoeken informatie, voor een nog sneller antwoord op uw vraag. Deze aanpassingen maken de *Vraagbaak Nederlands* nóg noodzakelijker om aan te schaffen voor iedereen die schrijft voor studie of werk.

De vernieuwde *Vraagbaak Nederlands* is uitgegeven door Sdu Uitgevers en verkrijgbaar bij de grotere boekhandels en bij alle internetboekhandels.

Kerst

Sommige woorden hebben een verrassende geschiedenis. *Taaljournaal* neemt er elke editie één of twee onder de loep. Deze keer: *kerst*. Waar komt dit woord vandaan?

Kerst staat voor vrede op aarde. Maar ook voor bijvoorbeeld vakantie, cadeaus en uitgebreide familiediners. De oorspronkelijke kerstgedachte, de viering van Jezus' geboorte, is daarbij enigszins vervaagd. Net als de precieze herkomst van het woord zelf. In de middeleeuwen was *Kerst* de alledaagse, vernederlandste versie van de naam *Christus*. Hierbij is de oorspronkelijke Latijnse uitgang *-us* weggevallen. Bovendien is de *r* versprongen. Dat verschijnsel wordt ook wel *r*-metathese genoemd, en is in het Nederlands vrij gebruikelijk. Vergelijk bijvoorbeeld *drie* en *derde* of *vriezen* en *vorst*.

In het Engels is de *r* niet versprongen. Daar is de herkomst van het woord voor kerst, *Christmas*, duidelijker. Desondanks heeft het kerstfeest zich in Engelstalige landen opmerkelijker ontwikkeld. *Santa Claus*, ofwel de Kerstman, is namelijk afgeleid van een heel andere heilige: onze *Sinterklaas*.

Wie is AWWN?

Algemene Werkgeversvereniging Nederland (AWVN) adviseert werkgevers bij het vormgeven van de HR-strategie en het ontwikkelen van de organisatie, de medewerkers en de arbeidsvoorwaarden. Daarnaast informeert AWWN werkgevers over trends en ontwikkelingen op het brede terrein van arbeidsvoorwaardenvorming en arbeidsverhoudingen, en behartigt zij de belangen van haar leden in de Nederlandse polder.

'Ook lezers van een hoog niveau willen makkelijk leesbare teksten'

AWVN zet complexe materie om in een pakkend verhaal

Hoe ontwikkel je als werkgever een goede HR-strategie? En hoe stel je degelijke arbeidsvoorwaarden op? Aan werkgeversvereniging AWWN de taak om haar leden hierin te adviseren. In *hun* taal, welteverstaan. Maar hoe doe je dat precies? Het Taalcentrum-VU hielp AWWN een eindje op weg.

Wie zit er nog te wachten op lange, ingewikkelde beleidnotities en adviezen? De leden van AWWN in ieder geval niet. Bart Siemens, HR-adviseur: 'Een hele uitdaging, want ons specialisme is nu eenmaal lastig uit te leggen. Terwijl het juist zo belangrijk is om de vertaalslag naar de leden te maken, als je je werk goed wilt doen'. Daarbij is in alle bedrijfssectoren de informatiedruk toegenomen, onder andere door de digitalisering. Gevolg: alle teksten moeten kort en bondig. En in begrijpelijke taal.

Geen verschil

Maar hoe je doe dat? Een complexe boodschap omzetten in een prettig leesbaar verhaal, zonder daarbij de essentie te verliezen? Met deze vraag klopte AWWN aan bij het Taalcentrum-VU. Een training Lezersgericht schrijven voor beleid volgde, plus een training Pakkend schrijven voor het intranet. Want AWWN schrijft niet alleen beleidsnotities en adviezen, maar publiceert ook regelmatig nieuwsberichten in vakbladen en op het web. Siemens: 'Hoe uiteenlopend die teksten ook zijn, voor allemaal geldt hetzelfde: de kernboodschap moet gemakkelijk zijn terug te vinden én het taalgebruik moet aansluiten bij de lezers. En ook lezers van een hoog niveau willen makkelijk leesbare teksten.'

Een kritische blik

Tegelijkertijd willen de experts bij AWWN het liefst doen waar ze het best in zijn: werkgevers van gedegen informatie en advies voorzien. Vandaar ook de wens om het schrijfproces efficiënter aan te leren pakken, zodat het schrijven zelf minder tijd kost. Siemens: 'Je ziet nu dat mensen sneller gaan zitten om een stuk te schrijven. We stellen onszelf steeds de vraag: wat wil ik nu eigenlijk vertellen? En wat heeft mijn lezer hieraan? Hierdoor staat de boodschap sneller op papier.' Ook zijn de medewerkers kritischer geworden op hun eigen teksten en letten ze meer op hun taalgebruik en de formulering. Siemens: 'We schrijven niet meer 'De regeling is onderzocht', maar 'Collega X heeft de regeling onderzocht. Dat is duidelijker en leest prettiger.'

Warm houden

Daarnaast schieten de schrijvers van de nieuwsberichten op intranet elkaar regelmatig te hulp en geven ze elkaar feedback op hun teksten. Opmerkingen als 'Je kop is niet goed' of 'Wat is de nieuwswaarde van dit bericht?', klinken niemand meer vreemd in de oren. Siemens: 'Dat is het voordeel van zo'n training: je doet het samen. Je spreekt daarna dezelfde taal.'

Al blijft het ook lastig om het effect van een training vast te houden: na afloop verdwijnt iedereen weer achter zijn bureau en laat zich leiden door de waan van de dag. Dan val je al gauw terug in je oude schrijfgewoontes. Daarom bespreken de medewerkers van AWWN regelmatig hoe ze het geleerde vast kunnen houden en waar ze nog mee worstelen. En als het nodig is, sturen ze elkaar een beetje bij.

Een vak apart

Dat doen ze zonder streng voor elkaar te zijn. Siemens: 'Mensen iets opleggen werkt hier niet. Bij AWWN is iedereen vrij om te communiceren hoe hij of zij wil'. Met één gezamenlijke gedachte als uitgangspunt, dat wel: voor werkgevend Nederland een betrouwbare partner zijn, die de taal van haar leden spreekt. Daar zal AWWN altijd naar blijven streven. Zonder elkaar af te rekenen op elk tekstueel foutje dus. Siemens: 'Communicatie blijft een vak apart. Maar het hoort natuurlijk wel bij élk vak.' □

'Mijn teksten zijn nu begrijpelijk voor anderen'

Radwa Abdelbaky werkt bij gemeente Amsterdam als adviseur financiële bedrijfsvoering. Het is haar taak om pittige financiële informatie in heldere taal om te zetten. Daar kon ze wel wat hulp bij gebruiken. Dus volgde ze bij Taalcentrum-VU een privétraining.

'Ik schrijf toelichtingen op begrotingen en vat financiële informatie samen voor de gemeenteraad. Hierbij is het belangrijk dat de raad precies begrijpt hoe de financiële middelen worden besteed. Aan mij de taak om die informatie over te brengen. Maar daar had ik moeite mee. Ik vond het lastig om heldere en beknopte teksten te schrijven.

Schrijfcoach Sonja Bijenhof houdt mij tijdens de training voortdurend een spiegel voor en vraagt me: wat wil je zeggen met deze tekst? Door die vraag leer ik om mijn gedachten helder op papier te zetten en maak ik minder fouten. Daarnaast besteden we ook veel aandacht aan stijl en formulering. In het begin dacht ik: dit gaat nooit lukken. Maar ik merk dat ik nu veel beter een logisch verhaal kan schrijven en dat er meer structuur in mijn teksten zit. Mijn collega's begrijpen mijn teksten beter. Ook ben ik zekerder van wat ik schrijf. En ik heb minder woorden nodig: waar ik eerder drie A4'tjes volschreef, gebruik ik er nu maar anderhalf.'

Gezondheidswetenschappers VU op mediatraining

In augustus 2011 presenteerden Ingrid Steenhuis en Maartje Poelman *Smartsizeme*, een boek over afvallen op basis van permanente gedragsverandering. Ter voorbereiding op alle media-aandacht volgden zij een mediatraining bij het Taalcentrum-VU.

De training Omgaan met de media gaf volgens Steenhuis vooral veel rust. 'Samen met onze trainer, Ernst van Splunter, stelden we onder meer vast wat onze kernboodschap zou zijn. Die hebben we, samen met nog een aantal andere belangrijke punten, op papier gezet. Zo waren we goed berekend op kritische vragen van ervaren journalisten', aldus Steenhuis.

Wat is die kernboodschap eigenlijk? Steenhuis: 'Heel belangrijk is dat *Smartsizeme* geen dieetboek is. Een dieet is maar tijdelijk. Van de mensen die aan een dieet beginnen, vervalt 95 procent daarna in oude gewoonten. Ons boek wil eetgewoonten juist blijvend veranderen. We bieden oplossingen vanuit de wetenschap. Dat doen we met een combinatie van psychologische inzichten, gezondheidswetenschappelijke kennis en managementtechnieken.'

! *Wilt u na de kerst uw extra kilo's blijvend kwijt? Smartsizeme is verkrijgbaar bij diverse boekhandels en internetwinkels. Als u meer wilt weten over onze mediatraining, dan kunt u contact met ons opnemen via 020 - 598 64 20.*

Winnaar Taalcentrum-VU-Speechwedstrijd

In het septembernummer van het Taaljournaal hebben we u uitgedaagd een eindejaarspeech te schrijven die de luisteraars op het puntje van hun stoel doet zitten. Hieronder leest u de inzending van Miro Peters, die zich de trotse winnaar van de Taalcentrum-VU-Speechwedstrijd 2012 mag noemen.

Wat deed u op 13 oktober 2011? Waarschijnlijk was 13 oktober voor u een heel gewone donderdag. Wat maakt een datum nou zo bijzonder? Neem 21 juli 1969. Op die dag zette Neil Armstrong als eerste mens een stap op de maan. En weet u wat 25 mei 1961 nog belangwekkender maakt? Op 25 mei 1961, verkondigde president Kennedy voor het Congres dat er voor het einde van het decennium een Amerikaan op de maan zou landen. Die historische belofte had volgens mij meer voeten in de aarde dan de woorden van Armstrong op 21 juli 1969: 'It's one small step for man, one giant leap for mankind.'

Terug naar 13 oktober 2011, de dag dat ik begon met het schrijven van deze toespraak. Het was mijn persoonlijke 25 mei 1961. Vandaag sta ik op de maan. Ooit was spreken in het openbaar mijn allergrootste nachtmerrie, maar op 13 oktober klopte mijn hart van grote opwinding bij de gedachte dat ik deze speech zou geven.

Waarom wachtte Kennedy niet tot 1 januari met zijn aankondiging? Ik vermoed dat Kennedy dondersgoed wist dat voornemens die men verkondigt op 1 januari gedoemd zijn te mislukken. Toch lijken wij de collectieve greep die deze datum heeft op onze vastberadenheid, te onderschatten. Dus proberen we het ieder jaar opnieuw, terwijl resultaten uit het verleden wel degelijk garantie bieden voor de toekomst.

Het maakt niet uit welke datum het is. Het enige moment waarop het verkondigen van uw voornemen het gewenste effect zal hebben is nu. Niet omdat het 1 januari is en ook niet omdat u vandaag toevallig jarig bent, maar omdat nu het enige moment is dat bestaat. Ik kan me voorstellen dat sommigen onder u nu denken: 'Ach man, hou toch op met dat esoterische gezwets. Hoe zit het dan met zojuist, daarnet en zo meteen? Ik kan toch zo lang wachten als ik wil, straks is het toch ook gewoon weer nu?' Inderdaad, u hebt het goed begrepen. Het is constant nu.

Dus ga voor uzelf na: waar gaat mijn hart sneller van kloppen? Een gezond gewicht? Mijn partner ten huwelijk vragen? Die wereldreis? Die wereldbaan? U durft het misschien niet te bekennen, omdat het bijna te mooi is om waar te zijn. Maar bij de gedachte aan wat u echt graag wilt, geeft uw hart een signaal: 'Luister! Het is te mooi om NIET waar te zijn.' Uw hart zegt letterlijk: 'Ja, dit klopt voor mij.'

Als schrijver en spreker kan ik geen betere manier bedenken voor het overbrengen van mijn boodschap dan het geven van deze speech. Kijk en luister goed naar mij, want zoals ik al eerder zei: ik sta nu op de maan. En u staat niet ver van mij af. Verbind daarom het moment van nu en de datum van vandaag aan het historische besluit om uw droom waar te maken. Laat vandaag uw 13 oktober 2011 zijn. Of uw 25 mei 1961 als u gaat verkondigen dat er voor het jaar 2030 een Nederlander op Mars zal rondlopen.

Ik heb een droom. Een droompje in vergelijking met die van Martin Luther King, maar het is wel mijn droompje en die gaat als volgt: Over pakweg drie jaar vraagt iemand aan u: Wat deed u op [speechdatum]? U antwoordt: '[speechdatum]? Dat vergeet ik nooit meer. Ik luisterde naar een speech die mij deed besluiten mijn diepe wens in vervulling te laten gaan. Ik dacht toen: deze speech is voor mij geschreven.' Ik herhaal uw laatste woorden: 'Deze speech is voor mij geschreven.' En ik zeg u met de hand op mijn hart: Dat klopt!

Miro Peters

Beoordeling Eric Tiggeler:

Wat de speech sterk maakt, zijn de slimme manieren die de schrijver gebruikt om de aandacht te trekken en vast te houden: retorische vragen aan het publiek, pakkende feiten, namen, anekdotes, parallellen, metaforen. Zo ontstaat een levendige dialoog met de toehoorder, en daardoor komt de opbeurende boodschap goed over.

Maar er zijn ook nog wel wat verbeterpunten: naar het einde toe wordt de speech wat ingewikkelder en daarom – zeker in een gesproken situatie – minder makkelijk te volgen. De speech schakelt heen en weer tussen metaforen, vergelijkingen met Armstrong en King, en het heden van de speechschrijver zelf. Daar kan de toehoorder de draad verliezen.

U ziet: de perfecte speech laat zich niet zomaar schrijven. Het Taalcentrum-VU helpt u graag een handje. Ghostwriter nodig, of op zoek naar een privétraining Speech schrijven? Informeer naar de mogelijkheden via 020 - 598 64 20 of mail naar info@taalcentrum-vu.nl.

Voorjaarstrainingen bij het Taalcentrum-VU

Wilt u het nieuwe jaar goed beginnen? Geef u dan op voor een van onze open trainingen.

Schrijven voor het web en SEO

Hebt u een prachtig vormgegeven website? Maar wilt u ook de kwaliteit van uw content verhogen en ervoor zorgen dat zoekmachines uw site beter vinden? Dan is de training Schrijven voor het web en SEO iets voor u. Deze tweedaagse cursus wordt aangeboden op de volgende data:

- **donderdag 8 en dinsdag 20 maart** in Amsterdam

Writing a scientific article

Engelstalige vakliteratuur bent u al gewend om te lezen. Met de cursus Writing a scientific article schrijft u zélf moeiteloos in het Engels. Gedurende acht bijeenkomsten werkt u aan uw eigen artikel. In *peer reviews* deelt u bovendien uw kennis en ervaring met uw cursusgenoten. In het voorjaar kunt u zich opgeven voor de middagcursus die start in februari:

- **8, 15 en 22 februari, 7, 14, 21 en 28 maart en 4 april** in Amsterdam

U kunt zich ook opgeven voor de ochtend- óf middagcursus die begint in april:

- **18 en 25 april, 9, 16, 23 en 30 mei en 6 en 13 juni** in Amsterdam

Foutloos Nederlands

Teksten zijn het visitekaartje van uw organisatie. Het is dus wel zo prettig, als u brieven, e-mails, rapporten en andere teksten zonder moeite foutloos schrijft. Dat leert u in de eendaagse workshop Foutloos Nederlands, die is gepland op de volgende dag:

- **donderdag 15 maart** in Utrecht

Columns schrijven

Schrijft u wel eens een column voor vakbladen, personeelsbladen, bedrijfsbladen of andere magazines? En worstelt u hier keer op keer mee? Dan is de eendaagse workshop Columns schrijven perfect voor u! In deze korte, praktische stoomcursus leert u aantrekkelijke columns schrijven. De workshop staat gepland op:

- **dinsdag 14 februari** in Amsterdam

Presenting in English

Een goede presentatie geven in het Engels is niet zo eenvoudig. Hoe zorgt u ervoor dat uw verhaal inhoudelijk goed overkomt op uw kritische, internationale publiek? Tijdens vijf korte en intensieve bijeenkomsten leert u uw presentatievaardigheden verbeteren, waardoor uw zelfvertrouwen toeneemt. De bijeenkomsten vinden plaats op de volgende dinsdagen, startend in februari:

7, 14 en 21 februari en 6 en 13 maart in Amsterdam

In april start een tweede voorjaarstraining (ook op dinsdagen):

17 en 24 april en 8, 15 en 22 mei in Amsterdam

U kunt zich direct online inschrijven via www.taalcentrum-vu.nl/opentraining.

Zoek de vout!

Als Taalcentrum-VU moeten we natuurlijk op onze tellen passen als het om spelling gaat. Maar ach en wee, ook wij zijn net mensen: een enkele keer sluipt er een fout in onze teksten. Heb je er één gespot in dit Taaljournaal? Mail 'm dan naar tekst@taalcentrum-vu.nl. Onder de inzenders verloten we 10 exemplaren van de nieuwe Engelse Secret Scroll Pen! .

TAALCENTRUM - VU

Laat woorden werken.

VERTALINGEN • TRAININGEN • TEKSTREDACTIE

DE BOELELAAN 1105 | 1081 HV AMSTERDAM | T 020-598 64 20 | E INFO@TAALCENTRUM-VU.NL | W WWW.TAALCENTRUM-VU.NL

Deze brochure is gedrukt op papier met het FSC-keurmerk.